

HO HEM PASSAT EN NET?

El concepte de cultura, allò que significa, ha estat víctima d'una inflació que no cessa. Actualment, tot és cultura, em fa l'efecte que xipollegem en una mar immensa i hem perdut de vista les ribes. Quan ho volem explicar tot amb una paraula, correm el risc de no explicar res.

Cal reconèixer que devem als antropòlegs una troballa d'un valor enorme: tant és cultura l'indigent que demana caritat tocant la flauta en una cantonada, com ho és un concert de gala de l'orquestra simfònica de Londres. El mal és que amb un camp tan ample per a expressar idees ens hem quedat pobres de matisos per a referir-nos a zones frontereres i que, de conquesta en conquesta, topem amb unes quantes manifestacions d'incultura que ja són cultura. Ens comença a fer falta un procés de clarificació.

Per exemple, abans, fa cosa de no res, embrutar parets era una mostra d'incultura. Avui no se sap ben bé què dir-ne. Depèn de com s'enfoqui i fins i tot hi hem donat un nom, grafit o grafits, i és objecte d'estudis molt seriosos, que en alguns casos concedeixen una gran importància al fenomen.

A mi, embrutar parets continua semblant-me una prova de barbàrie, molt allunyada de qualsevol intenció cultural. No hi puc fer més. Per molt enginyosa que sigui una frase o per molt agut que sigui un ninot, em fastiguegen si es fan servir per a empastifar un mur. No és la primera vegada que expresso aquest sentiment meu de profunda repugnància: en una ocasió anterior, contraopinants ofesos (i anònims, naturalment) em van comunicar que era l'única manera que tenien al seu abast per queixar-se de fets que reprovaven. Jo crec que existeixen altres maneres, encara que exigeixin més coratge que no pas aprofitar la fosca

per sortir de nits armats amb esprais i empastifar els carrers. Perquè no ens hem d'enganyar: abans m'he referit a frases enginyoses i a ninots aguts, però la veritat és que se'n veuen poquíssims en forma de grafits. La immensa majoria són d'un mal gust que fa pena. Inevitablement -i potser no sóc del tot imparcial- em produeixen la mateixa angúnia que una cabina telefònica feta malbé, una paperera pública cremada o contenidors esgavellats i amb el seu contingut escampat per terra.

Penso que ja hi ha qui procura posar ordre a l'embull. Han estat fets estudis acurats sobre cultures, subcultures i cultures de classe. Als Estats Units, durant la dècada dels anys 60, va sorgir la concepció de la contracultura, que d'una banda ajudava a desenredar i de l'altra embolicava més la troca.

és possible que, en arribar en aquest punt, jo mateix hagi de reconèixer que m'he perdut en l'embull. Ho confessaria honradament. Trobo que es parla poc d'incultura, un mot que ha servit durant molts anys per definir a grans trets (i demano que se m'accepti de posar-ho per cas) la diferència que hi ha entre l'obra d'un bon poeta i els resultats obtinguts per un conspicu autor de pintades.

Accepto resignadament les repreensions que se'm puguin fer per la tendència que tinc a exagerar notes, però crec que l'un hauria de figurar en una història de la cultura, i l'altre en una possible crònica de la incultura.

Pere Calders